

KL

› GODT PÅ VEJ
ALLE UNGE SKAL MED

GODT PÅ VEJ

GODT PÅ VEJ
– ALLE UNGE SKAL MED

Godt på vej – Alle unge skal med

© KL

1. udgave, 1. oplag 2017

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Design: e-Types

Tryk: Rosendahl-Schultz Grafisk

Foto: Colourbox

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 @kommunerne

 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830197

ISBN 978-87-93365-60-5

INDHOLD

GODT PÅ VEJ – ALLE UNGE SKAL MED	3	04/ FORENKLING AF REGLERNE OM 10. KLASSE.....	15
01/ FAKTA OM DE FORBEREDENDE UDDANNELSESTILBUD	6	05/ KOMMUNAL INDGANG TIL VISITATION, VEJLEDNING OG UDDANNELSE.....	17
02/ SAMLET KOMMUNALT ANSVAR FOR UNGE UDEN UDDANNELSE OG JOB	10	06/ KOMPETENCEUDVIKLING AF LEDERE OG MEDARBEJDERE.....	19
03/ ÉT FORBEREDENDE TILBUD TIL UNGE UDEN UDDANNELSE OG JOB	12	RESUMÉ AF ANBEFALINGER	BAGSIDE

GODT PÅ VEJ

Trods mange års politisk fokus på at få flere unge i uddannelse og job taber vi stadig alt for mange. En undersøgelse viste for nylig, at 186.000 unge under 30 år står uden uddannelse eller job. Samtidig har mere end tre ud af fire ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse, fx en erhvervsuddannelse.

I landene omkring os går udviklingen imidlertid den modsatte vej. En analyse fra OECD peger på, at andelen af 20-24-årige uden uddannelse og job i Danmark er steget i perioden fra 2005-2015, mens andelen af samme gruppe er blevet mindre i lande som Tyskland, Sverige og Storbritannien.

Samtidig med at en stigende gruppe unge i Danmark hverken får en uddannelse eller er i beskæftigelse, efterspørger arbejdsmarkedet faglært arbejdskraft. Frem mod 2025 vil virksomhederne ifølge DI mangle op mod 44.000 faglærte.

Danmark har derfor brug for, at flere unge tager en erhvervsuddannelse. Det kræver, at vi bliver bedre til at forberede de unge og deres forældre på valget af uddannelse. Derfor skal de forberedende uddannelsestilbud mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne gøre større nytte end i dag – det vil både være til gavn for samfundet og de unge. Målet er flere i erhvervsuddannelse eller direkte i job.

Danmark fik i november 2016 en ny regering, som i sit regeringsgrundlag gør det klart, at de forberedende uddannelsestilbud skal gentænkes. Samtidig skal kommunerne have et entydigt ansvar for at hjælpe unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

I kommunerne er vi klar. Allerede i dag har vi et betydeligt ansvar og en klar interesse i at opfylde de unges behov for opkvalificering og anden støtte gennem individuel tilrettelæggelse af et godt tilbud. Vi har forudsætningerne for at påtage os et større ansvar. Vi møder nemlig de unge, hvor de er – gennem den borgernære service fra vugge til samfundsborger, herunder i dagtilbuddet, folkeskolen, UU-vejledningen, fritidstilbuddene, i den sociale indsats og i beskæftigelsesindsatsen.

De senere års reformer, især erhvervsuddannelsesreformen og kontanthjælpsreformen, styrker kommunernes nøglerolle overfor unge uden uddannelse og job. Vejen til beskæftigelse går efter reformerne i langt højere grad via uddannelse, samtidig med at adgangskravene til erhvervsskolerne og gymnasierne er blevet hævet. Det øger de unges og kommunernes behov for effektive forberedende uddannelsestilbud. Over tid forventer vi, at folkeskolereformen og en styrket indsats i dagtilbud vil mindske volumen af gruppen. Men der er vi ikke i dag.

I dag er uddannelsestilbuddene til de unge samlet i et væld af forskellige lovgivninger, som forhindrer koordination og helhedstænkning. Vi ser meget gerne en forenkling og samling af reglerne og kommunerne som den eneste indgang til visitation, vejledning og uddannelsesplanlægning. Det vil skabe en mere effektiv indsats til gavn for både de unge og samfundet.

Gevinsten for de unge og forældrene vil være tilbud, som i højere grad er tilpasset den enkeltes individuelle behov, og som åbner bedre perspektiver for beskæftigelse eller videre uddannelse – fx en erhvervsuddannelse.

Der er brug for en konstant udvikling af hele 0-18-års området. Den udvikling starter i den tidlige indsats og gør det bl.a. relevant at drøfte, om vi i dag bruger ressourcerne fornuftigt nok. Udspillet er ét i en række fra KL, der skal øge opmærksomheden på at få børn og unge godt på vej mod uddannelse og job. KL er således kommet med et udspil om dagtilbuddets betydning og et inspirationsmateriale om samarbejde med forældre om børn og unges læring, trivsel og udvikling. Senere på foråret vil KL komme med et udspil om ungdomsuddannelse.

En ekspertgruppe nedsat af regeringen vil i starten af 2017 komme med anbefalinger til bedre veje til ungdomsuddannel-

serne. Vi opfordrer regeringen og Folketingets partier til, i deres videre drøftelser, at inddrage kommunernes bud på, hvordan den fremtidige organisering bedst muligt sikrer, at flere unge får en uddannelse og et job.

København, januar 2017

Martin Damm
Formand for KL

Kristian Wendelboe
Administrerende direktør

01 / FAKTA OM DE FORBEREDENDE UDDANNELSESTILBUD

De nuværende forberedende uddannelsestilbud

Paradoksalt nok er det unge, der har flest udfordringer at slås med, som ofte stilles over for de mest uoverskuelige valg. De

forberedende uddannelsestilbud er et område med mange tilbud, som udbydes fra forskellige institutioner, giver forskellige rettigheder og forsørgelsesgrundlag og har mange professionelle voksne, vej-

ledere, sagsbehandlere, pædagoger, lærere og mentorer. Alligevel ligner flere af tilbuddene hinanden i formål, målgrupper og adgangskrav.

Tabel 1. Overblik over formål

Tilbud	Formål	Målgruppe
<i>Kommunal 10. klasse</i>	At ruste flere til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse	Unge som efter 9. klasse har behov for faglige kompetencer eller afklaring for at starte på en ungdomsuddannelse
<i>Ordblindeundervisning</i>	At afhjælpe og/eller begrænse læse- og skrivevanskeligheder	Afsluttet folkeskole, samtale og test på skolen
<i>Forberedende Voksenundervisning (FVU)</i>	At forbedre grundlæggende færdigheder som at læse, stave, skrive eller regne	Unge over 18 år. Også muligt for unge under 18 år, hvis de er tilknyttet AMU-uddannelse, undervisning tilrettelagt på en virksomhed m.v.
<i>Almen voksenuddannelse (AVU)</i>	At forbedre mulighederne for videre uddannelse gennem almen kvalificering på grundskoleniveau	Unge over 18 år med behov for at opfriske fag på grundskoleniveau. Unge under 18 år kan deltage som led i deres uddannelsesplan
<i>Hf-enkeltfag</i>	At dygtiggøre sig i et fag eller to på gymnasialt niveau med henblik på optagelse på videregående uddannelse	Afsluttet 9. eller 10. klasse mindst et år inden ansøgning + faglige krav
<i>Produktionsskoleforløb</i>	At forbedre den unges muligheder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet	Unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for dette
<i>Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse STU</i>	At deltage så selvstændigt og aktivt i voksenlivet som muligt	Unge uden mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse med specialpædagogisk støtte
<i>Erhvervsgrunduddannelse (EGU)</i>	At opnå kompetencer, der kan føre til job eller fortsat uddannelse	Unge under 25 år med afsluttet 9. eller 10. klasse, uden forudsætning for at gennemføre en erhvervs- eller gymnasial uddannelse
<i>Kombineret Ungdomsuddannelse (KUU)</i>	At få færdigheder til at varetage et job inden for et bestemt erhverv eller begynde på en uddannelse	Unge under 25 år med afsluttet 9. eller 10. klasse, uden forudsætning for at gennemføre en erhvervs- eller gymnasial uddannelse

Kilde: ug.dk, uvm.dk, eva.dk, retsinformation.dk, ungmedjob.dk

Hvem er de unge?

Unge under 30 år uden uddannelse og job er en bredt sammensat gruppe. Nogle har i grundskolen ikke tilegnet sig tilstrækkelige faglige kundskaber til at kunne begynde på en ordinær ungdomsuddannelse. Andre har psykiske eller sociale udfordringer, misbrugspro-

blemer, helbredsproblemer, diagnoser eller andre særlige behov. Det gælder dog ikke for alle, og for nogle er det midlertidige ophold mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne et tilvalg, som skyldes manglende afklaring eller bevidst udskydelse af uddannelsesvalget. Nogle unge i målgruppen

har allerede været i gang med en ungdomsuddannelse, men er droppet ud, andre har været i ufaglært beskæftigelse, men er endt i ledighed. Der er således tale om en bred målgruppe med meget forskellige behov og motivationer for uddannelse.

Regeringens ekspertgruppe om bedre veje til en ungdomsuddannelse har for nylig set på ungegruppen op til syv år efter grundskolens afslutning, dvs. omkring 23 års alderen:

- 16 pct. af alle unge er syv år efter grundskolen hverken i gang med eller har gennemført en ordinær ungdomsuddannelse.
- 75 pct. af gruppen af unge, som ikke har gennemført en ordinær ungdomsuddannelse og heller ikke er i gang som 23-årige, er enten ledige, uden for arbejdsstyrken eller fortsat i gang med et forberedende uddannelses tilbud.
- En ud af fem unge påbegynder et eller flere forberedende uddannelses tilbud inden de afslutter en ungdomsuddannelse eller inden udgangen af det kalenderår, de fylder 23 år. Det svarer til ca. 13.000 unge per årgang.
- 27 pct. af brugerne af de forberedende uddannelses tilbud har gennem-

ført en ordinær ungdomsuddannelse, når de er 23 år. Til sammenligning har 76 pct. af alle unge gennemført en ordinær ungdomsuddannelse, når de er 23 år.

Der bruges mange ressourcer på de forberedende uddannelses tilbud

Der bliver i dag brugt mange ressourcer på de samlede forberedende uddannelses tilbud efter grundskolens 9. klasse, inkl. de forskellige 10. klasses tilbud. Den største aktivitet i de forberedende tilbud, målt på tilskud og antal årselever, fordelers sig på STU, kommunal 10. klasse, Hf-enkeltfag, almen voksenuddannelse og produktions-skoleforløb jf. figur 1.

En opgørelse fra 2016 (Undervisningsministeriet) peger på, at det samlede årlige udgiftsniveau er på ca. 8,5 mia. kr. Heraf bruges flest offentlige tilskudskroner på efterskolernes 10. klasses tilbud (ca. 2 mia. kr.), STU (ca. 1,2 mia. kr.), Hf-enkeltfag (1,2 mia. kr.) og kommunal 10. klasse (ca. 1,2 mia. kr.).

Til sammenligning opgøres tilskuddet til de ordinære erhvervsuddannelser på

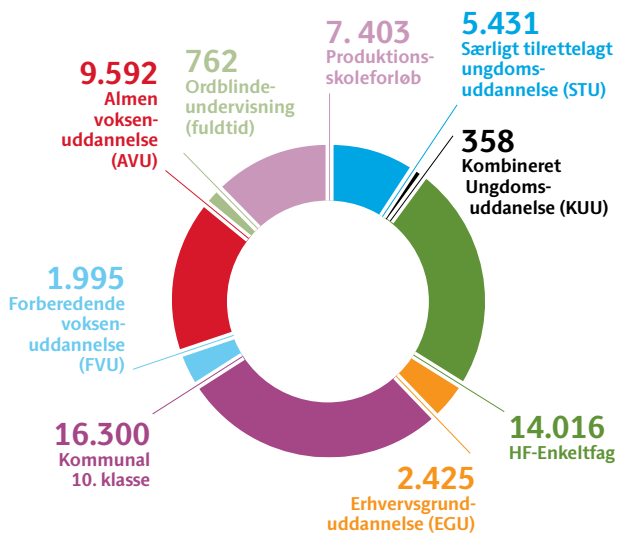
finansloven for 2016 til ca. 8,1 mia. kr., mens tilskuddet til de gymnasiale uddannelser samme sted opgøres til ca. 11,9 mia. kr. De offentlige tilskud til de forberedende uddannelses tilbud ligger således på niveau med – eller over – erhvervsuddannelserne.

Manglende effekt af de forberedende uddannelses tilbud

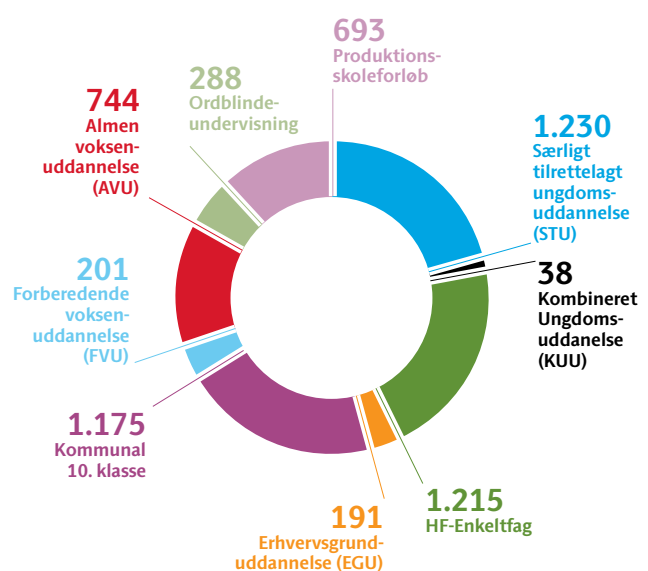
Der er gennemført en række analyser, evalueringer og forskningsprojekter om forberedende uddannelses tilbud og de unge, som benytter dem. Et review af 21 publicerede rapporter på området viser, at kun få af de forberedende tilbud har en dokumenteret effekt på beskæftigelse og videre uddannelse (KL 2016).

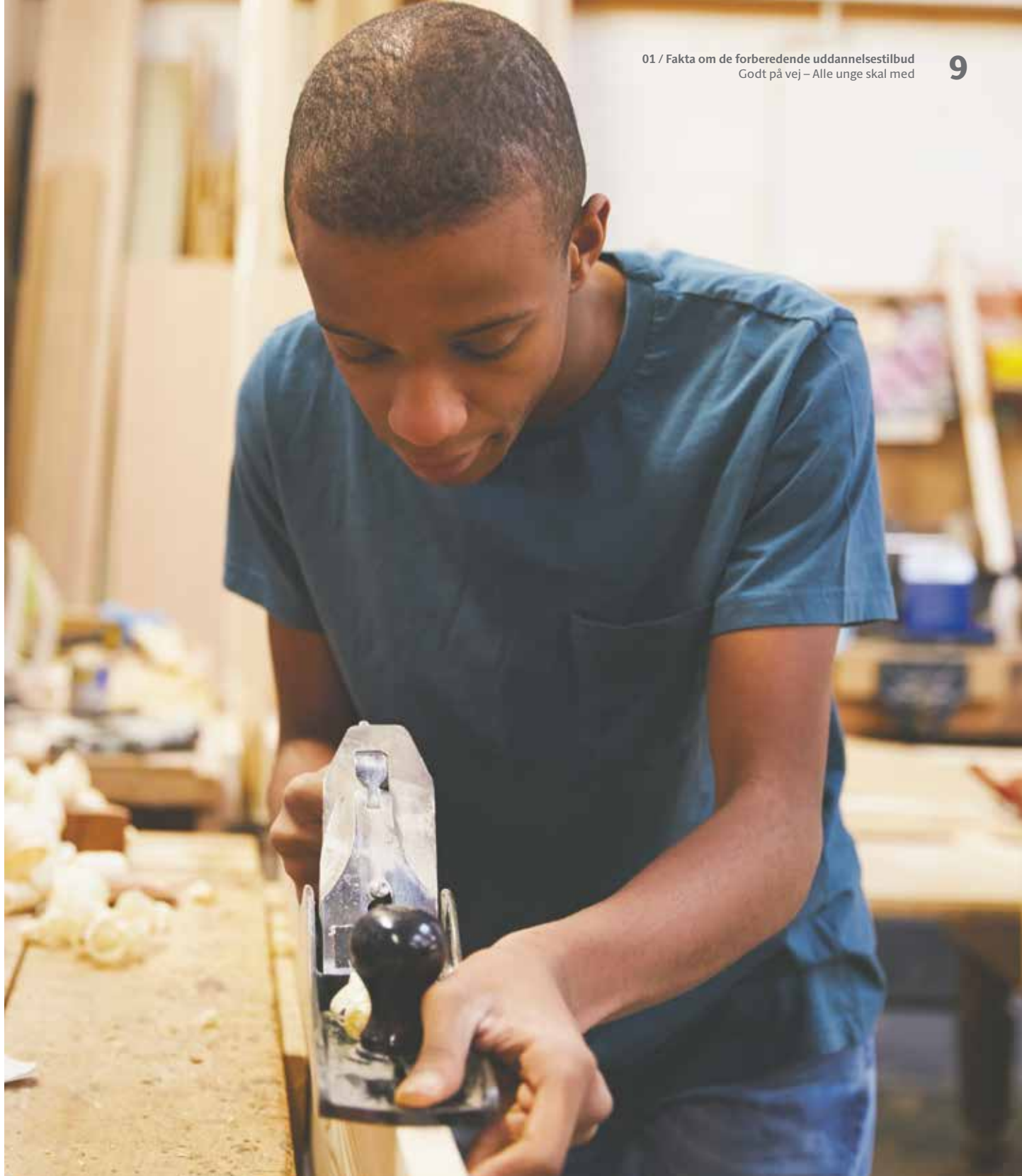
Eksempelvis har Rambøll (2016) lavet en registeranalyse af, hvordan den beskæftigelsesmæssige status er for elever, som helt eller delvist har gennemført en erhvervsgrunduddannelse (EGU). Efter fuldført EGU er 53 pct. under uddannelse eller i beskæftigelse efter 6 måneder, mens det er 58 pct. efter 2 år. For dem, der ikke gennemfører, er andelen tilsvarende 43 pct. henholdsvis 50 pct.

› Aktivitet (årselever)

› 2015-tilskud (mio. kr., 2016-pl)

Et andet eksempel er en effektanalyse af særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) fra 2015, som afdækker hvor mange, der efter et STU-forløb kommer i arbejde eller uddannelse. Analysen er baseret på sammenkobling af registerdata med oplysninger om deltagelse i STU-forløb og efterfølgende registreringer af beskæftigelses- og uddannelsesaktivitet. Umiddelbart efter afsluttet forløb har 93-94 pct. af eleverne hverken job eller er

under uddannelse. Efter 21 måneder drejer det sig om 80-85 pct.

Endelig har SFI (2015) estimeret effekter af en række af de forberedende tilbud, herunder produktionsskolerne. For produktionsskolerne er der delvist en effekt målt på sandsynligheden for at påbegynde og fastholde en ungdomsuddannelse. For de øvrige forberedende tilbud – Almen voksenuddannelse (AVU), For-

beredende voksenundervisning (FVU), ordblindeundervisning, ungdomshøjskoler, folkehøjskoler og frie fagskoler – er der ikke estimeret effekt i forhold til videre uddannelse på ungdomsuddannelserne. Det har således ikke været muligt at dokumentere, hvorvidt de unge, som har været gennem forløbene, bliver bedre rustet i forhold til et videre uddannelsesforløb.

02 / SAMLET KOMMUNALT ANSVAR FOR UNGE UDEN UDDANNELSE OG JOB

Ét myndighedsansvar

Der skal være ét samlet politisk ansvar for tilbud til de unge, der efter folkeskolen står uden job og uddannelse – og dette ansvar skal varetages af kommunerne.

Et samlet kommunalt ansvar for unge uden uddannelse og job vil give bedre sammenhæng for de unge, fordi de i mindre grad end i dag skal sendes rundt mellem forskellige myndigheder og institutioner. Kommunerne er samtidig uafhængige af institutionsinteresser og kan bedre tilrettelægge et sammenhængende forløb, som passer til de unges individuelle behov. Kommunerne har derudover forudsætninger for at bygge en helhedsorienteret ungeindsats op omkring den unges uddannelsesforløb, som tager hensyn til andre udfordringer, fx psykiske eller sundhedsmæssige problemer. Dertil vil den unge kunne få hjælp til at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet via den kommunale beskæftigelsesindsats, enten som led i eller i forlængelse af et uddannelsesforløb. Endelig vil samarbejdet med forældre om den unge kunne bygge videre på det hidtidige samarbejde i regi af folkeskolen og eventuelt andre kommunale tilbud til den unge og familien.

› KL ANBEFALER

› Myndighedsansvaret for de forberedende uddannelsstilbud skal placeres hos kommunerne.

Forslaget indebærer, at kommunerne har handle- og betalingsansvar, indtil de unge er afleveret på en ordinær ungdomsuddannelse, som gerne i højere grad skal være en erhvervsuddannelse.

Kommunerne får myndighedsansvaret for de fleste forberedende uddannelsstilbud, hvoraf nogle er nye og nogle gamle i en kommunal sammenhæng:

- 10. klasse (gælder ikke efterskoler og frie fagskoler)
- Ordblindeundervisning
- Forberedende Voksenundervisning (FVU)
- Almen voksenuddannelse (AVU)
- Hf-enkeltfag

- Produktionsskoleforløb
- Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU)
- Erhvervsgrunduddannelse (EGU)
- Kombineret Ungdomsuddannelse (KUU)

Flere af de nævnte tilbud udbydes i dag fra selvejende institutioner, hvilket også vil kunne ske fremadrettet. Forslaget omfatter således ikke nødvendigvis en ophævelse af selvejersprincippet, som også eksisterer i den kommunale sektor. Desuden vil der fortsat være samarbejde med erhvervsskoler, gymnasier og private institutioner, der leverer uddannelseselementer.

En mere ensartet finansiering

Ligesom myndighedsansvaret varierer, er der også forskel på finansieringen fra det ene forberedende uddannelsstilbud til det andet. En mere ensartet model for finansiering af de forberedende uddannelsstilbud kan understøtte, at det er de unges særlige behov, som kommer i første række fremfor hvilken kasse, der skal betale.

Nedenstående fem eksempler på forberedende uddannelsestilbud illustrerer de forskelligartede rammer for myndigheds- og finansieringsansvar, som eksisterer på området i dag

Tilbud	Myndighedsansvar	Finansieringsansvar
EGU (erhvervsgrunduddannelse)	Kommunerne	Delt finansiering på bloktilskud og refusion pr. elev og budgetgaranti
KUU (kombineret ungdomsuddannelse)	Staten	Statslig takst pr. elev
STU (særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse)	Kommunerne	Bloktilskud
Produktionsskoleundervisning	Produktionsskolen (statslig selvejende med særlige regler for kommunal indflydelse)	Kommunalt grundtilskud til institutionen, kommunalt tilskud pr. elev og statsligt tilskud pr. elev
AVU (almen voksenuddannelse)	Almindeligvis VUC-centret (statslig selvejende institution)	Statsligt taxameter

› KL ANBEFALER

- › Samlingen af myndighedsansvaret hos kommunerne skal ledsages af en harmonisering af finansieringsmodellerne for de forskellige ordninger.

Kommunerne har allerede med reformen af refusionssystemet fået et betydeligt økonomisk incitament til at sikre, at flest muligt kommer i beskæftigelse. KL foreslår som en generel model for de forberedende uddannelsestilbud et delt finansieringsansvar, som ligner finansieringen af EGU i dag – dvs. en kombination af bloktilskud og statslig refusion pr. elev.

For nogle ordninger vil dette indebære kommunale merudgifter, for andre ordninger vil det betyde en øget statslig finansieringsandel. Med et delt finansieringsansvar skal der naturligvis sikres en balance mellem hensynet til på den ene side kommunernes økonomiske incitament og på den anden side hensynet til kommunernes budgetsikkerhed. Dette skal ses i lyset af et generelt voksende elevtal som følge af reformerne af erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser samt kontanthjælpsreformen.

Fastsættelsen af finansieringsnøglen bør bl.a. baseres på en vurdering af kommunernes styringsmuligheder. Dvs. jo højere grad af finansieringsansvar til kommunerne, desto mere skal opgaven være økonomisk styrbar for kommunerne. Det er ligeledes væsentligt at sikre, at den valgte finansieringsomlægning ikke medfører, at enkeltkommuner påvirkes uforholdsmæssigt fx af dyre enkeltstager.

Den kommunale andel af udgifterne på området i dag kan alene opgøres skønsvist, idet kontoplanen ikke giver mulighed for at aflæse alle kommunale udgifter til området. Ser man imidlertid på de kommunale udgifter til de store områder STU, produktionsskoler, EGU og 10. klasse udgør de kommunale udgifter i størrelsesordenen 3,5 mia. kr. af de samlede 8,5 mia. kr. Den foreslåede finansieringsmodel vil medføre en skønnet merudgift for kommunerne på cirka 1 mia. kr.

Tværkommunal koordinering af uddannelsestilbud og bestyrelsesrepræsentation

Tilgængeligheden af uddannelsestilbud til de unge følger ikke altid kommunegrænserne. Derfor er det vigtigt, at kommunerne samarbejder og koordinerer brugen af de forberedende uddannelsestilbud i langt højere grad end i dag. Med et øget kommunalt myndighedsansvar bør der derfor også følge en øget indfly-

delse på uddannelsesinstitutionernes bestyrelser, hvilket kræver tværkommunal koordinering.

› KL ANBEFALER

- › Kommunerne forpligtes til gensidig koordinering af uddannelsesudbud, samarbejde med praktikvirksomheder og uddannelsesinstitutioner og øget repræsentation i uddannelsesinstitutionernes bestyrelser.

Gennem en gensidig koordinering af samarbejdet med uddannelsesudbydere kan kommunerne sikre et ensartet udbud af forberedende uddannelsestilbud samt indgå aftaler om pris, kvalitet og indhold. Det sker i dag flere steder for STU.

Desuden kan kommuner få nytte af samarbejde om fælles drift af uddannelsestilbud. En øget kommunal repræsentation i uddannelsesinstitutionernes bestyrelser ligger i naturlig forlængelse af øget myndighedsansvar og bør også være omfattet af fælleskommunal koordinering.

03 / ÉT FORBEREDENDE TILBUD TIL UNGE UDEN UDDANNELSE OG JOB

Mange tilbud forenkles til ét

Det er KL's vision, at en tidlig indsats kan nedbringe antallet af unge, der har behov for en ekstra hjælpende hånd i overgangen fra folkeskolen til enten en ungdomsuddannelse eller beskæftigelse.

Skal den vision realiseres, kræver det, at de mange nuværende forberedende uddannelses tilbud forenkles til ét, så det gøres mere enkelt for de unge, der i forvejen har det svært. De unge, der ikke har mulighed for at gå direkte fra folkeskolen til en ungdomsuddannelse, skal således have ét individuelt tilbud, som leder til beskæftigelse eller videre til uddannelse – gerne en erhvervsuddannelse.

KL ANBEFALER

- › Etablering af "Den forberedende ungdomsuddannelse" – ét forberedende tilbud med modulopbygning og mulighed for individuel tilpasning.

Der er mange forskellige årsager til, at de unge i målgruppen ikke går samme vej mod ungdomsuddannelserne som deres kammerater. Forskellene spænder over forskellige behov, motivation, psykiske og fysiske udfordringer. Det de har tilfælles er, at de har nogle individuelle behov, som skal tilgodeses i tilrettelæggelsen af deres ungdomsuddannelse. KL anbefaler etableringen af "Den forberedende ungdomsuddannelse" som ikke alene vil gøre det mere overskueligt for de unge og deres forældre, men også give kommunen mulighed for at skabe bedre sammenhæng for den unge og dermed sikre progression i tilbuddet.

Derfor ønsker KL at skabe en enkel vej for de unge, der tager udgangspunkt i en dialog med den unge og forældrene om den enkeltes behov. Målet er skræddersyede tilbud, som kan ruste eleverne fagligt, personligt og socialt til enten beskæftigelse eller en ordinær uddannelse.

Det nye tilbud skal beskrives i en samlet rammelovgivning, der erstatter de eksisterende tilbud og opbygges ud fra mo-

duler med én fælles indgang og individuelt tilpasset den enkelte.

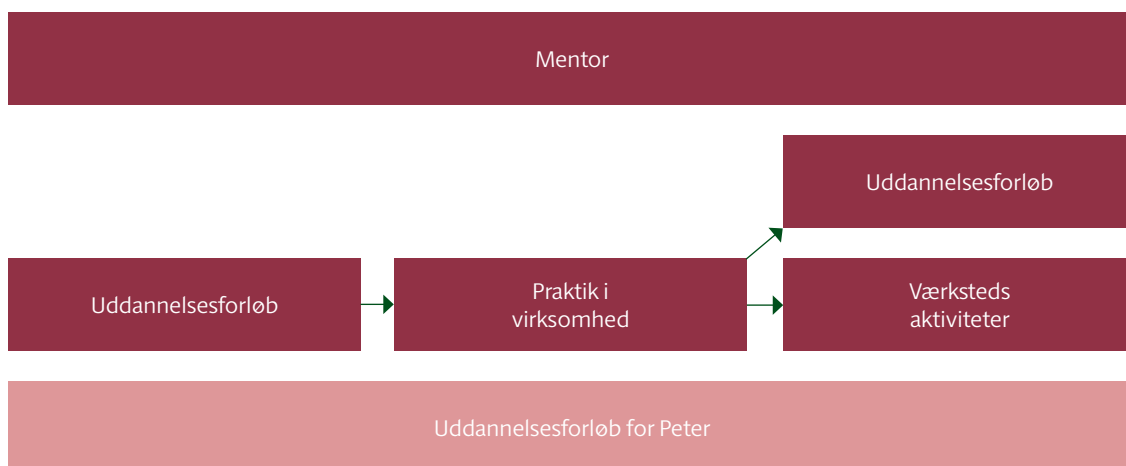
De nuværende tilbud EGU, KUU, STU, produktionsskoleforløb, AVU, FVU, ordblindundervisning og HF enkeltfag integreres i det nye uddannelses tilbud, som grundlæggende vil bestå af tre moduler:

- Praktik i en virksomhed eller værkstedsaktiviteter
- Undervisningsforløb
- Personlig støtte (herunder fx en mentor, personlig vejleder, rusmiddelkonsulent, psykologbistand, omsorgsrettede aktiviteter mv.)

Modulerne kan variere i længde og sammensættes efter den unges behov. Et grundlæggende element er fokus på den unges faglige og personlige progression på vej mod enten beskæftigelse eller ordinær uddannelse.

Beskrivelse af det aktuelle forløb:

Klara har afsluttet 10. klasse og er påbegyndt "Den Forberedende Ungdomsuddannelse", da hun pga. et hashmisbrug ikke kan påbegynde erhvervsskolen, som hun gerne vil. Derfor består hendes uddannelsesforløb på "Den forberedende ungdomsuddannelse" bl.a. af almen studieforberedelse for at opnå karakteren 2, så hun kan opfylde optagelseskravet på erhvervsuddannelsen. For at gennemføre det får hun bistand fra først en rusmiddelkonsulent for at komme ud af sit misbrug og efterfølgende psykologbistand til at fastholde fokus. Da Klara har afsluttet det almene studieforberedende forløb, afslutter hun sin forberedende ungdomsuddannelse med en virksomhedspraktik som social- og sundhedshjælper, som er det, hun gerne vil uddanne sig til.

Peter har i sin uddannelsesplan tilknyttet en mentor gennem hele forløbet. Derudover har han almen studieforberedelse, ligesom han har et modul på erhvervsskolen for at forberede sig fagligt på sin virksomhedspraktik. Endelig har Peter et modul "Værkstedsaktiviteter", hvor han kan omsætte teorien til praksis.

Mange kommuner arbejder allerede i dag med en helhedsorienteret ungeindsats som i eksemplerne med Klara og Peter. KL ønsker at sikre den helhedsori-

enterede ungeindsats med en større grad af fleksibilitet i forhold til institutionelle interesser og med mulighed for, at de vejledningsmæssige, pædagogiske og

økonomiske ressourcer samles i et stærkt ugemiljø.

› **HVAD INDEBÆRER "DEN FORBEREDENDE UNGDOMS-
UDDANNELSE" FOR KOMMUNEN?**

- › Finansieringen følger principperne fra kapitel 2.
- › Det er kommunens ansvar at skræddersy uddannelsesforløbet ud fra den unges behov. Det sker på baggrund af et afklaringsforløb, hvor den unges interesser og behov afdækkes i dialog med eleven, forældrene og den uddannelsesansvarlige.
- › Dialogen med den unge og forældrene står centralt i uddannelsesplanlægningen.
- › Samlet ansvarsplacering i kommunen skal sikre progression i den unges uddannelsesforløb.
- › Det er kommunens ansvar at udarbejde en personlig uddannelsesplan.

› **HVAD INDEBÆRER "DEN FORBEREDENDE UNGDOMS-
UDDANNELSE" FOR DEN UNGE?**

- › Forsørgelsesgrundlaget er i undervisningsperioder SU og i praktikperioder praktikløn på en minimumssats.
- › Der er én indgang til uddannelsesforløbet.
- › Efter gennemførelse af uddannelsesforløbet udstedes et uddannelsesbevis.
- › Tilbuddet tilrettelægges efter behovsbestemts visitation og individuel vurdering fremfor retskrav.
- › Uddannelsesplanlægningen finder sted i en tæt dialog med den unge og evt. forældrene.

04 / FORENKLING AF REGLERNE OM 10. KLASSE

10. klasse fylder meget i 9. klasseelevernes uddannelsesvalg, idet cirka halvdelen af 9. klasseeleverne på landsplan vælger at gå i 10. klasse. Det er således ikke en ungdomsuddannelse, som er 9.

klasseelevernes første valg. Kun en til to elever i 9. klasse vælger en erhvervsuddannelse. Derfor skal der fokus på, at 10. klasse både i en kommunal kontekst og på efterskoler bidrager til at opfylde mål-

sætningen om, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse.

Den kommunale 10. klasse er omfattet af mange regler – både hvad angår hvem, der udbyder 10. klasse, hvor det sker, og hvilke lærer kvalifikationer der står for undervisningen. Ligeledes er der forskellige regler afhængigt af, hvilken form for 10. klasse der er tale om. KL foreslår en kraftig forenkling af reglerne, hvilket vil kunne sikre en lettere administration og skabe et mere anvendeligt tilbud i trit med lokale behov.

Elevtal i 10. klasse	2015/16
Folkeskoler	11.356
Kommunale ungdomsskoler	2.919
Specialskoler for børn	759
Dagbehandlingstilbud	491
Frie grundskoler	3.403
Efterskoler	16.413
Efterskoler med særligt tilbud	1.355
I alt	36.696

› KL ANBEFALER

En forenkling af reglerne omkring den kommunale 10. klasse ud fra følgende principper:

- › Et énstrengt kommunalt 10. klasses tilbud med få og enkle regler
- › Kommunen skal frit kunne beslutte om 10. klasse skal udbydes fra en af kommunens egne institutioner, fra en erhvervsskole eller fra en anden uddannelsesinstitution
- › Enkle og generelle regler for lærer kvalifikationer, så de ikke bliver en hindring for den institutionelle placering af tilbuddet
- › Fortrinsvis adgang til det nye 10. klasses tilbud for elever, som er erklæret ikke-uddannelsesparate i 9. klasse
- › Som udgangspunkt tilrettelagt som en adgangsvej til en erhvervsuddannelse.

Uanset hvordan kommunen vælger at tilrettelægge 10. klasse, bør det være første skridt mod en erhvervsuddannelse. Derfor anbefaler KL også, at man forbedrer de eksisterende muligheder for at tilrettelægge 10. klasse i trit med optagelsestidspunkterne for erhvervsuddannelsernes grundforløb på efterskolerne.

En markant regelforenkling vil give mulighed for, at kommunerne kan vælge at fokusere på de gode pædagogiske erfaringer i et 10. klassecenter og skabe god sammenhæng mellem 10. klasse og den foreslåede forberedende ungdomsuddannelse (se kapitel 3). Samtidig vil regelforenklingen betyde, at det er det samme regelsæt, kommunerne skal forholde sig

til, uanset hvordan de vælger at indrette deres 10. klasses tilbud.

Sammenhæng mellem 10. klasse på efterskole og erhvervsuddannelserne
75 pct. af eleverne i 10. klasse på en efterskole vælger en gymnasial ungdomsuddannelse efterfølgende. 10. klasse på en efterskole er som hovedregel ikke rettet mod erhvervsuddannelserne, og der er derfor et stort potentiale i, at efterskolerne også arbejder med dette.

KL foreslår, at efterskolerne opfordres til at målrette undervisningstilbud og aktiviteter mod en erhvervsuddannelse.

› KL ANBEFALER

- › Efterskolerne opfordres til at levere 10. klasses tilbud og aktiviteter målrettet erhvervsuddannelserne.
- › Alle efterskoler får mulighed for at kombinere 10. klasse med erhvervsuddannelsernes grundforløb.

05 / KOMMUNAL INDGANG TIL VISITATION, VEJLEDNING OG UDDANNELSE

Organisering med udgangspunkt i de unges behov

I dag er ansvaret for opgaven med at visitere, vejlede og lave uddannelsesplanlægning fordelt på forskellige kommunale og offentlige aktører. Erfaringerne fra en række kommuner viser imidlertid, at en mere entydig organisering med én kommunal indgang for de unge virker godt både for den unge og for kommunen.

KL foreslår, at de unge kun skal henvende sig ét sted i kommunen for at møde de relevante fagpersoner, der tilsammen kan tilbyde en helhedsorienteret og fokuseret indsats. Opgaverne i en helhedsorienteret ungeindsats spænder bredt over flere lovgivninger, idet den skal modsvare den differentierede målgruppe. Det betyder, at én kommunal indgang vil sikre, at uddannelsesindsatsen tænkes sammen med både den sociale indsats og med beskæftigelsesindsatsen. Forslaget lægger op til en samlet indgang for alle grupper af unge men lader det være op til den enkelte kommune selv at beslutte den konkrete organisering, herunder hvilken fagforvaltning indgangen konkret placeres i.

En entydig organisering af opgaven flugter med erfaringerne fra kommunernes tilrettelæggelse af ressourceforløb på beskæftigelsesområdet. Her har en tværgå-

› KL ANBEFALER

- › Der skal være én kommunal indgang til visitation, vejledning og uddannelsesplanlægning for unge op til 30 år

ende og helhedsorienteret indsats vist sig at være helt central for at skabe udvikling i den enkelte borgers livssituation.

KL foreslår derfor, at en række lovgivninger tilpasses, så der stilles krav om, at kommunerne etablerer én kommunal indgang til visitation, vejledning og uddannelsesplanlægning til de forberedende uddannelses tilbud. Det vil give kommunerne betydelig bedre mulighed for at løfte opgaven og i højere grad fokusere på de unges behov frem for på lovgivningen.

Forældre og unge vil ikke være i tvivl om, hvor de skal henvende sig, hvis de har behov for hjælp til at komme videre til et job eller en uddannelse.

En ny rammelovgivning vil potentielt kunne sikre, at opgaven kan løftes fri af de mange særinteresser, der i dag præger området. I forlængelse heraf vil det være

nyttigt, at lovgivningen forpligter uddannelsesinstitutioner til at samarbejde med kommunen om ungeindsatsen, herunder særligt den nye forberedende ungdomsuddannelses tilbud.

› EN SAMLET OG HELHEDSORIENTERET UNGEINDSATS I HEDENSTED KOMMUNE GIVER:

- › en smidig sagsgang, hurtig indsats, tæt samarbejde mellem myndighed og indsats vedrørende opfølgning på indsatsen, gensidig sparring i forhold til, hvad der virker, samt matchning af indsatsperson
- › en ekspertviden på ungeområdet – baseret på erfaringer fra ungeområdet og evidensbaseret viden om unges udvikling og ungdomskultur, udveksling af viden inden for lovgivning og indsatsmuligheder
- › én indgang for den unge og for andre aktører
- › en god mulighed for at kunne arbejde smidigt med ressourcerne – og for måske at kunne "vende mange af de unge i døren".

› **GARANTISKOLEN I SILKEBORG KOMMUNE**

- › I Silkeborg Kommune har man etableret en såkaldt "garantiskole" omkring optag og fastholdelse af unge i uddannelse med særligt fokus på den gode overgang fra grundskolen til videre uddannelse. Alle unge, der starter på en ungdomsuddannelse, bliver tilmeldt garantiskolen og kan få vejledning, rådgivning og konkret hjælp undervejs i deres uddannelsesforløb. Garantiskolen er et samarbejde mellem en lang række skoler, institutioner og vejledere, der sætter de unge i centrum, når de skal videre i livet med deres uddannelse.

Garantiskolen kan hjælpe unge, der har:

- › brug for at skifte uddannelsesretning
- › ikke kan skaffe en praktik/læreplads og ikke kan komme i skolepraktik
- › bliver opsagt i læreplads eller selv siger op i prøvetiden
- › ikke består en skoleperiode
- › har svært ved at overskue sin uddannelse og er i risiko for at falde fra.

› **UDDANNELSE TIL ALLE UNGE I HOLBÆK KOMMUNE**

- › Når unge i Holbæk Kommune har brug for hjælp, kan de i dag nøjes med at ringe til et enkelt telefonnummer, maile til en enkelt adresse eller bare møde op hos Ungeindsatsen. Kommunen har med kerneopgaven "Uddannelse til alle unge" sat en klar uddannelsesdagsorden og samlet alle indsatser til unge (fra afslutning af grundskolen op til 30 år) i ét område og én indgang. Det betyder blandt andet, at hvis der er flere handlingsplaner, skal de koordineres og pege frem imod, at den unge ikke bare kommer ud af sit misbrug eller finder en bolig, men at han eller hun får en uddannelse. Det betyder også, at der i f.eks. fritids- og SSP indsatsen nu bliver sat et uddannelsesfokus.

Kommunerne har incitamentet

Én samlet og koordineret indsats forudsætter en enstrengt incitamentsmodel. Ingen andre aktører har så stort og bredspektret et incitament for at få de unge i job og uddannelse som kommunerne. Det følger af de senere års reformer på især beskæftigelsesområdet.

Den nødvendige dataunderstøttelse skal sikres

Som led i en udvikling af opgaven med at tilbyde en sammenhængende og helhedsorienteret indsats over for unge er der behov for en styrkelse af de digitale systemer, som understøtter ungeindsatsen. En række tekniske såvel som juridiske barrierer blokerer i dag for, at kommunale medarbejdere kan trække de nødvendige data om den unge til en helhedsorienteret indsats fra de forskellige systemer.

› **KL ANBEFALER**

- › Staten skal sikre den nødvendige digitale infrastruktur, som kan understøtte en helhedsorienteret ungeindsats

› **ET FÆLLES DATAGRUNDLAG KAN:**

- › understøtte samarbejdet mellem vejledning og beskæftigelsesindsats samt ved overdragelse af uddannelsesplaner mellem den forberedende ungdomsuddannelse og de ordinære ungdomsuddannelser
- › kan opsamle (og anerkende) de unges erhvervs erfaringer og forskellige påbegyndte uddannelsesforløb
- › kan dokumentere effekten af uddannelses- og beskæftigelsestilbud mhp. kvalitetsudvikling af tilbuddene.

› **HVAD INDEBÆRER DET FOR KOMMUNEN?**

- › ansvaret for indsatsen over for de unge er placeret et sted i organisationen
- › en økonomisk ramme – som styringsredskab
- › mulighed for at indsamle data og på den baggrund måle effekter på indsatser
- › datadrevne ledelsesværktøjer.

06 / KOMPETENCE- UDVIKLING AF LEDERE OG MEDARBEJDERE

Brug for kvalificerede nøglemedarbejdere

Den foreslåede omstilling af indsatsen for unge uden uddannelse og job rækker langt ind i den kommunale organisation. Nøglemedarbejdere på flere organisatoriske niveauer vil skulle arbejde og samarbejde på nye måder.

En helhedsorienteret tilgang til de unge og deres forældre sikrer, at medarbejderne taler ind i det, der motiverer den unge, og det forudsætter, at forskellige faggrupper arbejder efter de samme mål. Forskellige fagligheder skal have trænet et fælles sprog, der sikrer en god og konstruktiv kommunikation mellem de forskellige fagkulturer.

Samtidig vil der også ift. omlægningen af de mange eksisterende tilbud til en ny forberedende ungdomsuddannelse være

behov for, at undervisere og tilknyttede fagpersoner bliver introduceret og fagligt opdateret til den nye uddannelse.

› **KL ANBEFALER**

- › Staten skal afsætte midler til opkvalificering af en række nøglemedarbejdere i kommunerne mhp. at understøtte og sikre den foreslåede omstilling
- › I samarbejde med uddannelses-sektoren skal der udvikles et kompetenceudviklingsforløb, som målrettes til ledere og medarbejdere, der arbejder med unge uden job og uddannelse.

› **HVAD INDEBÆRER DET FOR KOMMUNEN?**

- › Fælles kompetenceudvikling af medarbejdere på tværs af opgaveområderne – for at styrke samarbejdet om det samme mål
- › Faglig udvikling af frontmedarbejdere mhp. metodeudvikling på tværs, fx udvikling af helhedsorienterede vejledningstilbud med fokus på unges forskellige læringsstile
- › Medarbejdere, der arbejder efter samme mål, er mest effektive.

KL ANBEFALER

Samlet kommunalt ansvar for unge uden uddannelse og job

- › Myndighedsansvaret for de forberedende uddannelses tilbud skal placeres hos kommunerne.
- › Samlingen af myndighedsansvaret hos kommunerne skal ledsages af en harmonisering af finansieringsmodellerne for de forskellige ordninger.
- › Kommunerne forpligtes til gensidig koordinering af uddannelsesudbud, samarbejde med praktikvirksomheder og uddannelsesinstitutioner og øget repræsentation i uddannelsesinstitutionernes bestyrelser.

Ét forberedende tilbud til unge uden uddannelse og job

- › Etablering af "Den forberedende ungdomsuddannelse" – ét forberedende tilbud med modulopbygning og mulighed for individuel tilpasning.

Forenkling af reglerne om 10. klasse

En forenkling af reglerne omkring den kommunale 10. klasse ud fra følgende principper:

- › Et énstrengt kommunalt 10. klassetilbud med få og enkle regler
- › Kommunen skal frit kunne beslutte om 10. klasse skal udbydes fra en af kommunens egne institutioner, fra en erhvervsskole eller fra en anden uddannelsesinstitution
- › Enkle og generelle regler for lærerkvalifikationer, så de ikke bliver en hindring for den institutionelle placering af tilbuddet
- › Fortrinsvis adgang til det nye 10. klassetilbud for elever, som er erklæret ikke-uddannelsesparate i 9. klasse
- › Som udgangspunkt tilrettelagt som en adgangsvej til en erhvervsuddannelse.
- › Efterskolerne opfordres til at levere 10. klassetilbud og aktiviteter målrettet erhvervsuddannelserne.
- › Alle efterskoler får mulighed for at kombinere 10. klasse med erhvervsuddannelsernes grundforløb.

Kommunal indgang til visitation, vejledning og uddannelse

- › Der skal være én kommunal indgang til visitation, vejledning og uddannelsesplanlægning for unge op til 30 år
- › Staten skal sikre den nødvendige digitale infrastruktur, som kan understøtte en helhedsorienteret ungeindsats

Kompetenceudvikling af ledere og medarbejdere

- › Staten skal afsætte midler til opkvalificering af en række nøglemedarbejdere i kommunerne mhp. at understøtte og sikre den foreslåede omstilling
- › I samarbejde med uddannelsessektoren skal der udvikles et kompetenceudviklingsforløb, som målrettes til ledere og medarbejdere, der arbejder med unge uden job og uddannelse.

KL

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

 @kommunerne
 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830197
ISBN 978-87-93365-60-5